

En svensk föreställning

Med en ökande import av modellteaterark var det bara en tidsfråga innan en svensk förläggare skulle prova att ge ut något eget. Johan Joakim Flodin blev 1854 den som tog detta steg och valet av ämne var självklart nationalistiskt, i tidens anda. ”*Gustaf Wasa i Dalarna*, stort skådespel och skuggspel för små direktörer. Stockholm hos J. J. Flodin.” gavs ut med fyra kolorerade ark och fanns också som skuggspel, vilket var mycket populärt i Stockholm vid denna period.

Arken var svartvita litografier som sedan handkolorerats, dvs. färglagts för hand, kanske av stockholmskonstnären Josabeth Sjöberg.

Denna process gör att varje ark är unikt.

Figurarket finns sedan några år i nytryck från Oldfux i Danmark, serie B-001.

En vinterskog i form av en fond och fyra kulisser finns i nytryck från Dansk Dukketeaterforenings Exklusiv-serie, 1992. Färgåtergivningerna är god även om vinterskogen är något mera turkosblå i de exemplar som jag sett i original jämfört med nytrycket.

Kulisserna verkar vara menade att figurskärmas också i överkant, något som är ovanligt. Pjäsen skulle förutom figurarket, ett ark med kulisser (bl.a. Ornässtugan) och de två arken med vinterskogen vidare kompletteras med en stuginteriör, troligen av tysk härkomst.

Harald Gripe, Sveriges mesta modellteaterfantast, skrev så här om detta i en kommentar:

”I mamsell Josabeth Sjöbergs kvarlåtenskap finns ett blad med figurer till *Köpmannen i Venedig*, som enligt en påtryckt text ”Säljes hos De Vylder & C:i Xylograph. Institut, Regeringsgatan No 4 à 6sk. bko per ark och 1 Rdr 32 sk. per bok.” I själva verket rör det sig om ett blad importerat från Tyskland och Winckelmann und Söhne.

Det är inte helt omöjligt att kulisserna till *Gustaf Wasa* kom från samma håll, och att de ofullständiga scenbilderna till pjäsen kompletterades med Winckelmann-ark. Men det är bara en gissning...”

I Göte Klingbergs ”Barnböcker utgivna i Sverige 1840-89” görs följande precisa sammanfattning av föreställningens text: ”*Gustaf* skickas av hustru Barbro i väg i släde från Ornäs, blir slagen med brödspade i Svärdsjö, upptäcks ej i halmlasset, hämtas av skidlöpare tillbaka till Mora.” Handlingen är med andra ord varken särskilt komplex eller speciellt spännande. Pjäsen verkar dock ha slagit an då den gavs ut i tre upplagor: 1854, 1858 och 1875.

I arkiven och samlingarna som överlevt till våra dagar förekommer nästan alltid något material från ”*Gustaf Wasa*...” och man kan därigenom sluta sig till att materialet haft god spridning. Det finns också ett antal andra texter utgivna av Flodin som skulle kunna vara tänkta att använda till modellteater samt lösa figurer i lagom storlek för modellteater med utbytbara delar.